

COV ZEELAND BIJ HERDENKING ZEEUWS-VLAAMSE INDIËSTRIJDERS

DOOR: ELLIE DE JONGE

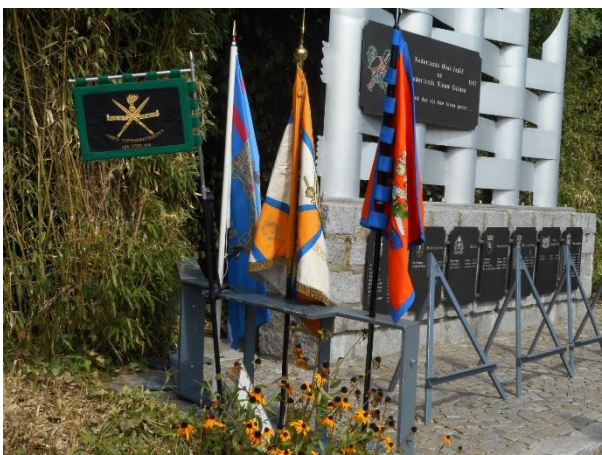
” Gedenk dat zij hun leven gaven ... ”

Commandovereniging Zeeland is een vaste, graag geziene gast bij de herdenking van de 36 omgekomen Zeeuws-Vlaamse Indiëstrijders in Terneuzen. Dit jaar wordt de vaste kern van zo'n zes man uit de regio aangevuld met drie 'overkanters', waarvan sommigen overigens ook andere jaren aanwezig zijn geweest. De opkomst is met oud-mariniërs, andere oud-militairen en belangstellenden behoorlijk groot.

Evert-Jan van de Kerkhove, voorzitter van de Stichting Oost-Indië Monument, toont zich in zijn welkomstwoord dan ook verheugd dat velen weer aanwezig mogen en kunnen zijn bij de herdenking van de in voormalig Nederlands Indië omgekomen militairen met Zeeuws-Vlaamse achtergrond. Een van de kernpunten in zijn toespraak is de moeite die Nederland had en heeft met het verwerken van het koloniale verleden.” Indiëgangers, veelal onvrijwillig uitgestuurd naar de Oost, kwamen, net als tegenwoordig uitgezonden militairen, thuis met traumatische ervaringen, lichamelijk en geestelijk beschadigd. Een oorlog, diep weggestopt in het geheugen.

Het is opmerkelijk hoe tekstdelen van de verschillende sprekers op elkaar aansluiten. Hetzelfde punt komt voorbij in de toespraken die volgen op het door Ellie de Jonge voorgedragen gedicht 'De oorlogsveteraan'. Burgemeester Jan-Frans Mulder van de gemeente Hulst, voor de laatste keer voor zijn pensioen sprekend namens de drie gemeenten Hulst, Terneuzen en Sluis, vergelijkt de oorlog in Indië met de Slag om de Schelde, die ook een vergeten oorlog dreigde te worden. Oorlogsherinneringen werden verzwegen, er werd nooit gesproken over wat ze hadden meegemaakt, het lag diep in hen opgeborgen. Maar het verdriet van de herinneringen bleef in het hart en de gruwelen blijven in het verstand verborgen, een leven lang. Beelden en ervaringen waardoor een jonge kerel nooit meer dezelfde zal zijn”, aldus de burgemeester. ”Het is belangrijk dat de verhalen worden beschreven, het is goed om te blijven herdenken.

Zonder vooropzet blijkt het gedicht ook een voorloper van een onderdeel van de toespraak van adjudant Erwin Dees, Veteranenzaken 11 Luchtmobiel Brigade. Adjudant Dees behartigt ook de belangen van de mannen van de 1^e divisie “7 december”. Hij vindt het een eer om hier het woord te mogen voeren, 300 meter van de plek waar hij geboren is. Bij het uitzoeken hoeveel gesneuvelden van deze divisie op dit monument in Terneuzen staan, daarbij zeer geholpen door mevrouw Koos Schrier, secretaresse van de Stichting, blijken er zeker zes, maar mogelijk meer hierin te hebben gediend.

In een lang en indringend verhaal wijst ook adjudant Dees op de gevolgen van oorlogservaringen. Hij vergelijkt de situatie van de Indiëgangers met de militairen die ook heden ten dage op missie worden gestuurd naar de meest uiteenlopende

landen.

“Ook van deze missies zijn mensen niet ongeschonden teruggekomen. Met dit verschil dat de nazorg bij Defensie een stuk beter is geregeld. Maar net zoals de Indië en Nieuw-Guinea veteranen vinden zij dat ze bij terugkomst in Nederland niet worden gewaardeerd.” *

Elk jaar wordt aan een van de gesneuvelden speciale aandacht besteedt. Martina Oosthoek leest een toespraak voor namens de nabestaanden van Jacob Francke die in 1947 werd opgeroepen voor militaire dienst en werd ingelijfd bij het vijfde bataljon van het derde regiment infanterie. Hij kwam op oudejaarsavond aan in Palembang op Sumatra. Negen maanden lang krijgt de familie geen berichten meer van Jacob tot de burgemeester een brief brengt dat Jacob aan tyfus is overleden. De moeder van Jacob was bij de onthulling van het monument op 30 augustus 1996 de enige ouder van de gesneuvelde Zeeuws-Vlaamse militairen aanwezig. Familieleden van Jacob leggen een krans bij het monument.

Gösta Huijs, humanistisch geestelijk verzorger bij de krijgsmacht, behartigt ook de belangen van de 1^e divisie ‘7 december’. In veel gesprekken met veteranen van toen hoort hij verbijstering en onbegrip over de bejegening. “De mannen bleven soms drie jaar weg. Bij terugkeer was er geen aandacht voor hun ervaringen en ondervonden zij kritiek over hun militaire optreden”.

Na de toespraken worden de namen van de gesneuvelden traditioneel voorgelezen door leerlingen van Scholengemeenschap Lodewijk College. Tegelijkertijd wordt bij elke genoemde naam een bloem gelegd bij het monument. Staande wordt een minuut stilte in acht genomen, afgesloten door het spelen van de Last Post en het Wilhelmus. Tijdens het leggen van de vele kransen en bloemstukken worden koralen gespeeld door het ‘Blazersensemble’ onder leiding van dirigent Hans de Doelder. Na afsluitende woorden van geestelijk verzorger Gösta Huijs en de voorzitter eindigt de plechtigheid met het Zeeuws-Vlaamse volkslied.

*Nog steeds worden in het Centraal Militair Hospitaal militairen behandeld voor traumatische ervaringen.

Een duidelijk voorbeeld van wat de gevolgen kunnen zijn van een Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS) is aanwezig bij deze herdenking. Zittend in een rolstoel, de hulphond kalm liggend aan zijn voeten, de lichtblauwe baret tussen het tuigje gestoken. Terzijde wil hij wel een stukje van zijn verhaal delen. Negentien jaar geleden, jaren van geestelijke ellende. “Zonder de hond had ik hier niet bij kunnen zijn”. De laatste strofe van het gedicht luidt: ‘..... want voor een oorlogsveteraan duurt de oorlog tot het eind van zijn leven.....’. Hoe reëel kan dit zijn.

Aanwezig van COV Zeeland: Marcel van Campen met Fanion, Aloïs Beurain, Hans de Steur, Rinus Korstanje, Sjaak Cambier, Ken van Neijenhoff, Mechiel de Visser, Bill Bosten. Namens het bestuur: Ellie de Jonge